

Hva skjer med pengene i Bærum?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Bærums økonomi fant. Og Bærum har en interessant tvist: en av landets rikeste kommuner, med en stor «sparekonto», som likevel kutter 1 milliard kroner — ikke fordi den er fattig, men fordi staten endrer hvordan pengene fordeles mellom kommunene.

28,9 %

så stor ser sparekontoen ut målt mot årsinntekten — drøyt to ganger landssnittet. Bærum er blant landets mest velstående kommuner

~12 %

men det meste er et eget «arvefond» plassert i aksjer og obligasjoner. Den frie delen kommunen faktisk kan bruke, er faktisk litt *under* landssnittet

1 mrd.

så mye kutter kommunen i 2024–2026. Ikke fordi pengene er borte, men fordi et nytt statlig system trekker inn ~0,5 mrd i året fra 2026

Tenk på kommunen som en husholdning: Bærum «tjener» svært godt — skatt og overføringer fra staten. Det meste går til faste «regninger»: skole, barnehage, eldreomsorg, helse. Familien har også det som ser ut som en stor sparekonto. Men nesten hele sparekontoen er egentlig **et arvefond** plassert i aksjer og obligasjoner — det svinger med børsen og er ikke fritt å bruke på dagliglivet. Den *frie* delen er faktisk mindre enn hos en gjennomsnittlig familie. Og nå har myndighetene bestemt at familien skal få mindre i støtte hvert år fremover. Derfor strammer de inn — selv om de utad ser rike ut. Det er omtrent det som skjer i Bærum nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Bærum bruker mindre enn forventet på skole og helse — men er i full omstilling

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Bærums faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Grunnskole	316 mill. mindre	Drives bevisst billigst i landet — men karakterene er blant de aller beste
Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.)	88 mill. mindre	Under forventet
Barnevern	19 mill. mindre	Under forventet
Sosialhjelp m.m.	4 mill. mindre	Omtrent som forventet
Administrasjon («byråkratiet»)	7 mill. mer	Nesten på forventet nå — var 112 mill. over året før
Eldreomsorg og hjemmetjenester	20 mill. mer	Litt over forventet — men kraftig ned fra 182 mill. året før
Barnehage	78 mill. mer	Over forventet — mest på grunn av tilskudd til private barnehager

Det viktigste her: To av de største utgiftspostene — eldreomsorg og administrasjon — lå langt over forventet i 2024 (henholdsvis 182 og 112 millioner). På bare ett år er de presset helt ned mot forventet nivå. Det skjedde fordi kommunen innførte innkjøpsstopp og ansettelsesstopp, og dette virket raskere enn planlagt. Kommunen sier selv at den «ligger foran skjema». Mer om dette på neste side.

Regnestykket viser altså en kommune i **rask omstilling**: de store postene som lå høyt er strammet inn, mens grunnskolen drives bevisst billig, og barnehage ligger over fordi mange barnehager er private og tilskuddet beregnes ut fra Bærums eget høye kostnadsnivå. Bærum bruker ikke mer enn forventet fordi kommunen er raus — den er midt i et stort sparearbeid. Hvorfor, forklarer vi på de neste sidene.

Hvorfor ser Bærum så rikt ut — og hvorfor stemmer det bare delvis?

På papiret har Bærum en av landets største «sparekontoer»: 28,9 prosent av en hel årsinntekt, drøyt to ganger så mye som en vanlig kommune. Det er denne sparekontoen som gjør at Bærum framstår så solid. Men det er en viktig hake — og den er selve nøkkelen til å forstå Bærums økonomi.

- **Mesteparten er et eget «arvefond».** Bærum har et forvaltningsfond på rundt **3,4 milliarder kroner**, plassert i aksjer (40 %) og obligasjoner (60 %). Det er dette fondet som blåser opp sparekontoen til 28,9 prosent. Trekker man fondet fra, er den frie delen kommunen faktisk kan bruke bare rundt **12 prosent** — litt *under* landssnittet, ikke over.
- **Pengene kommer ikke fra kraft eller eiendomsskatt.** Mange rike kommuner har inntekter fra vannkraft eller eiendomsskatt. Det har *ikke* Bærum. Ryggraden er forvaltningsfondet pluss en velstående befolkning som betaler mye skatt.
- **Overskuddet svinger med børsen.** I 2024 hadde fondet sitt beste år noensinne — rundt 430 millioner kroner i avkastning (14 %). Det er en stor grunn til at regnskapet så bra ut. Men et dårlig børsår trekker motsatt vei.

Det viktige å forstå: Bærums overskudd i 2024 («netto driftsresultat») var bare 2,3 prosent — det laveste på ti år. Selve driften gikk faktisk med underskudd det året; det var **avkastningen fra arvefondet** pluss et ekstra tilskudd fra staten på 106 millioner som reddet regnskapet. Kommunen brukte til og med rundt 600 millioner av sparepengene sine i 2024. I 2025 ble overskuddet bedre (6,0 %), men poenget står: Bærums styrke ligger i **oppspart kapital**, ikke i at den daglige driften går med stort overskudd.

Kort sagt: Bærum *er* rik, men på en spesiell måte. Rikdommen ligger i et fond bygget opp over år, ikke i at kommunen tjener mye på den daglige driften. Derfor er kommunen mer sårbar enn de 28,9 prosentene antyder — og derfor må den stramme inn når inntektene fra staten nå reduseres.

Hvorfor kutter en rik kommune 1 milliard?

28,9 %

sparekontoen («disposisjonsfondet») slik den ser ut — men det meste er bundet i arvefondet

~12 %

den *frie* delen som kan brukes på driften — litt under landssnittet

84 %

kommunens lån tilsvarer nesten en hel årsinntekt — en vekstkommune som bygger mye

Her er den ærlige historien. Bærum kutter ikke fordi pengene er borte. Bærum kutter fordi **staten endrer reglene for hvordan penger fordeles mellom kommunene**.

Et nytt statlig system trekker inn pengene

Stortinget vedtok i 2024 et nytt «inntektssystem» — måten staten fordeler penger mellom kommunene på. Det rammer skattesterke vekstkommuner som Bærum hardt: kommunen anslår et tap på rundt **0,5 milliarder kroner i året fra 2026** (noen anslag sier opp mot 1 milliard). Bærum, som tjener godt på skatt, taper på at pengene omfordeles til andre kommuner. Det er *dette* — ikke at skatteinntektene har sviktet — som tvinger fram et sparearbeid på til sammen **1 milliard kroner** som skal tas innen to år. Kommunen har gjort dette med innkjøpsstopp, ansettelsesstopp og smartere turnuser, og det ser ut til å virke: i 2025 brukte kommunen 275 millioner mindre enn planlagt.

Høy gjeld fordi kommunen vokser

Bærum er en kommune i vekst og har tatt opp store lån for å bygge — skoler, sykehjem, infrastruktur. Gjelden tilsvarer rundt 84 prosent av en årsinntekt. Det er ikke alarmerende for en vekstkommune, men det betyr at en god del av inntektene hvert år går til renter og avdrag i stedet for til tjenester.

Den uutnyttede muligheten: Bærum har bevisst valgt å *ikke* ha eiendomsskatt. De fleste norske kommuner har det. I de sammenlignbare storkommunene utgjør eiendomsskatten i snitt rundt 2,4 prosent av inntektene — penger Bærum frivillig lar ligge, samtidig som kommunen kutter 1 milliard. Å innføre eiendomsskatt er et helt legitimt politisk valg — og å la være er det også. Men det er et reelt valg: dette er omtrent det eneste grepet som i størrelse kan måle seg med det kommunen nå taper på det nye statlige systemet. Spørsmålet er politisk omstridt, og det bør tas med åpne øyne.

Det ærlige bildet er altså verken «Bærum er styrtrik og har ingen problemer» eller «Bærum er blakk». Det er en velstående kommune med en stor, men bundet og børsavhengig sparekonto,

som taper penger på en ny statlig fordeling — og som har valgt å stramme inn fremfor å hente inn nye inntekter.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Bærum et solid overskudd (**pluss** 6,0 %). Men i 2024 var det bare 2,3 % — og kom i hovedsak fra avkastningen på arvefondet, ikke fra selve driften.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Bærum: 28,9 % — svært høyt. Men det meste er bundet i forvaltningsfondet, så den *frie* delen er bare rundt 12 % — litt under landssnittet.

Forvaltningsfond («arvefondet»)

Et eget fond på rundt 3,4 milliarder kroner, plassert i aksjer og obligasjoner. Det er denne kapitalen som gjør at Bærum framstår så rik. Men avkastningen — og dermed kommunens regnskap — svinger med børsen. Det er dette fondet som får sparekontoen til å se mye større ut enn den frie delen egentlig er.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Bærum rettferdig med helt ulike kommuner — og det viser at Bærum driver grunnskole og helse under forventet, mens barnehage ligger over.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Bærums gjeld tilsvarer rundt 84 % av en hel årsinntekt — naturlig høyt for en kommune i vekst som bygger mye nytt.

Nytt inntektssystem

Statens nye måte å fordele penger mellom kommunene på, vedtatt i 2024. Det trekker inn rundt 0,5 milliarder kroner i året fra Bærum fra 2026 — og er hovedgrunnen til at kommunen må spare 1 milliard.

Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. De fleste norske kommuner har den. Bærum har bevisst valgt å la være — en mulig inntekt som ligger ubrukt.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Bærums egne årsrapporter og budsjetter, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift, slik som i grunnskolen som leverer toppresultater. Og når noe koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men

kan handle om strukturer kommunen ikke styrer alene. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.